

«Γυναίκα δεν γεννιέσαι, γίνεσαι»

Η Σιμόν ντε Μποβουάρ στήριξε όλη την επιχειρηματολογία της πάνω στη συγκεκριμένη φράση που φανερώνει τις υπαρξιστικές της ιδέες, σύμφωνα με τις οποίες η ύπαρξη προηγείται από την ουσία. Με το βιβλίο της , το Δεύτερο φύλο, το οποίο αποτελεί ορόσημο της ιστορίας του γυναικείου κινήματος, επιχειρεί και μάλιστα κατορθώνει να θεμελιώσει έστω θεωρητικά την έννοια του φεμινισμού και να προσεγγίσει όσο κανείς άλλος την γυναικεία υπόσταση, όντας και η ίδια γυναίκα.

Η Γαλλίδα συγγραφέας επικαλείται την επιστήμη της βιολογίας, με στόχο να διασαφηνίσει τη σημαντικότερη συμβολή της γυναίκας στη διαίωνηση του είδους που κάποιες σάπιες και ανυπόστατες ρήσεις-σπουδαίων υποτίθεται ανδρών- έρχονται να αμφισβητήσουν. Κατά πόσο όμως η γυναικεία ύπαρξη μπορεί να προσδιορισθεί χάρη στη διαμόρφωση του σώματός της; Επομένως δεν αρκούν τα δεδομένα της βιολογίας για την ακριβή περιγραφή της γυναίκας.

Αναμφισβήτητα ακόμα και στη σύγχρονη εποχή κυριαρχούν στερεότυπα, τα οποία καθλώνουν τη γυναίκα στην πλασματική κατωτερότητάς της και που δεν έχουν κανένα λόγο να υπάρχουν αν και στην αρχαία εποχή το στάδιο της υποδούλωσης της γυναίκας αποτελούσε αναγκαίο βήμα για την πρόοδο των τότε κοινωνιών. Η στάση της γυναίκας παραμένει παθητική και η αντίδραση της ανύπαρκτη. Η ψυχαναλυτική άποψη υποστηρίζει πως τα αίτια που την οδηγούν στην αποδοχή της θέσης που οι άντρες της έχουν παραχωρήσει, ανιχνεύονται στην παιδική της ηλικία. Το μικρό κοριτσάκι αδυνατεί να προσδιορίσει τον εαυτό του εξαιτίας των μη ευνοϊκών καταστάσεων που επικρατούν. «Η γυναίκα είναι ότι δεν είναι ο άντρας», θα υποστήριζαν οι λάτρεις των απλών εννοιών. Άρα είναι το Άλλο, το Διαφορετικό, που προσδιορίζεται παρατηρώντας τις σωματικές διαφορές της με τους άνδρες. Δεν είναι λίγες οι φορές όπου η γυναίκα αρνείται τη θηλυκότητά της και επιθυμεί την αντρική φύση, όχι για το κάλλος της και την ευφυΐα της, όπως θα ήθελαν να πιστεύουν κάποιοι, αλλά για τα πλεονεκτήματα που αυτή τους προσδίδει.

Η ιστορία αποδεικνύει ότι αυτός ο κόσμος ανήκε πάντα στους αρσενικούς. Η γυναίκα ταυτίστηκε με τη φύση και τη γη. Αρχικά στη λίθινη εποχή όπου οι άνθρωποι στηριζόταν στη γεωργική καλλιέργεια, η γυναίκα είχε ενεργό ρόλο στην οικογενειακή ζωή και τα είδωλα που αναπαριστούν γυναικείες θεότητες κυριαρχούν, παρ' όλα αυτά η γυναίκα λατρεύτηκε απ' τον άντρα μόνο επειδή τη φοβήθηκε και όχι γιατί κατανόησε σε βάθος τις δυνατότητές της. Στην εποχή του ορείχαλκου η μορφή της γυναίκας παύει να είναι δεσποτική και περιορίζεται στις οικιακές εργασίες, διότι τα χειρονακτικά έργα απαιτούν μυϊκή δύναμη στην οποία οι γυναίκες υστερούν. Συνεπώς η γυναίκα εξαιτίας της διαφορετικής της σωματικής της διάπλασης μετατρέπεται σε αντικείμενο εκμετάλλευσης και σε σκευός ηδονής που είναι σε θέση να γεννήσει τους απογόνους και κληρονόμος της περιουσίας που ανήκει αποκλειστικά στον άνδρα.. Η θέση της γυναίκας μέσα στην κοινωνία είναι περιορισμένη, διότι απαγορεύεται να συμμετέχει στην πολιτική και κοινωνική ζωή της εποχής της. Αυτό συμβαίνει γιατί ο άντρας στην προσπάθειά του να διατηρήσει τα προνόμια που του προσφέρει η κατωτερότητα της γυναίκας, ταυτίζει τον ορθολογικό τρόπο σκέψης με τον ίδιο και το συναίσθημα με τη γυναικεία φύση, με αποτέλεσμα να αποδεικνύει την ανικανότητα της-που ο ίδιος φωτογραφίζει με ύπουλο τρόπο, παραπάνω- να κρίνει αντικειμενικά και να σκεφτεί λογικά. Ένα πολύτιμο στα χέρια των ανδρών επίσης εργαλείο είναι οι θρησκείες, οι οποίες απεικονίζουν ανάλογα με την εποχή το απόλυτο πρότυπο του άντρα που συνήθως συνίσταται στην εικόνα του απόλυτου αρχηγού και δημιουργού, ενώ η γυναίκα που συναντάται στις θρησκείες είναι ταπεινή, παρθένα και υπακούει στο θέλημα μιας ανώτερης δύναμης, γένους αρσενικού. Έτσι λοιπόν οι γυναίκες παραμένουν στο περιθώριο της κοινωνίας με τη συγκατάθεση ακόμα και των Αγίων Γραφών.

Όμως οι ταχύρρυθμες κοινωνικές αλλαγές που επέφερε η Βιομηχανική Επανάσταση, επιτρέπουν τη χειραφέτηση της γυναίκας, η οποία τώρα πια είναι ικανή να παράγει και να κερδίζει χρήματα, με αποτέλεσμα να διεκδικεί την ισοτιμία της με τον άντρα και την κατάργηση θεσμών που την ευτελίζουν, όπως αυτός της προίκας.

Οι ρόλοι τους οποίους οι γυναίκες έχουν την υποχρέωση να ενσαρκώνουν είναι πολυάριθμοι και απαιτούν τεράστια αποθέματα ενέργειας και ικανότητες που ξεπερνούν την

ανθρώπινη υπόστασή της. Η εργαζόμενη, η μητέρα, η σύζυγος, η ερωμένη, η επιστήμων... που δεν παύει να είναι γυναίκα. Η σύγχρονη γυναίκα μέσα στη δίνη των υποχρεώσεων και των καθηκόντων της αποδιώχνει άθελά της την θηλυκότητά της. Δυστυχώς το δυσβάσταχτο φορτίο των ευθυνών, που της αποδίδεται, την εξοργίζει και πολλές φορές την εξωθεί σε ακραίες αντιδράσεις, σε σημείο τέτοιο όπου το ότι είναι γυναίκα αποτελεί δυστύχημα. Η κακοποίηση που δέχεται μπορεί να είναι είτε σωματική, είτε ψυχολογική, είτε σεξουαλική. Οι άντρες απεχθάνονται τις γυναίκες συναδέλφους τους και πολλές είναι οι φορές που τις θεωρούν κατώτερες και ανίκανες να ανταπεξέλθουν στα εργασιακά τους καθήκοντα. Σε γνωστό περιοδικό του εξωτερικού η δήλωση ενός νεαρού φοιτητή μπορεί να μας παρουσιάσει τον ακριβή τρόπο σκέψης του αρσενικού πληθυσμού για τις γυναικείες παρουσίες στον χώρο της ανώτατης εκπαίδευσης : «Κάθε φοιτήτρια που εισέρχεται στα πανεπιστήμια κλέβει μία θέση μας...». Με αποτέλεσμα αυτού του είδους τα στερεότυπα να διαμορφώνουν αντιλήψεις, πάνω στις οποίες ευδοκιμούν οι διακρίσεις εις βάρος των γυναικών. Όπως αυτή των μη εξισωμένων μισθών που δίνονται στις γυναίκες σε σχέση με αυτούς των αντρών, ανεξάρτητα με το χρόνο που αφιερώνουν και τις υπηρεσίες που προσφέρουν. Επίσης είναι πολύ σπάνιο γυναίκα να κατέχει το υψηλότερο αξίωμα είτε σε επιχειρήσεις, είτε σε διεθνείς οργανισμούς, ακόμα και στις ημέρες μας που τυπικά τουλάχιστον η ισοτιμία της γυναίκας αποτελεί γεγονός. Ο ανταγωνισμός που συναντά στον επαγγελματικό τομέα την εξοντώνει και πολλές φορές αρνείται να υφίσταται οποιαδήποτε μορφή πίεσης και είτε παραιτείται είτε προσφεύγει στη δικαιοσύνη, όπου ελπίζει να δικαιωθεί, αν και σε παλαιότερους χρόνους αυτό το φαινόμενο σπάνιζε. Συνεπώς γίνεται ευρέως αντιληπτή η δυσμενής θέση της γυναίκας όσον αφορά την εργασία της.

Παρ' όλα αυτά ακόμα και στο σπίτι της όπου θα έπρεπε να θεωρείται καταφύγιο για την ίδια, η πραγματικότητα απέχει από την ουτοπία. Είναι υποχρεωμένη να φροντίζει για την ανατροφή των παιδιών της, για την τακτοποίηση του νοικοκυριού, να ανταπεξέρχεται στα συζυγικά της καθήκοντα, που ακόμα και από τον τίτλο που τους έχουν αποδοθεί μαρτυρούν τον καταναγκαστικό τους χαρακτήρα. Δεν είναι καθόλου εύκολο να συνδυάζεις όλους τους ρόλους χωρίς να χάσεις, κάποια στιγμή, τον ίδιο σου τον εαυτό. Πράγματι ένα εύλογο ερώτημα θα συνιστούσε το αν η γυναίκα προλαβαίνει να είναι γυναίκα μέσα στη ζάλη των ρόλων που υποχρεούνται να ενσαρκώσει.

Το φεμινιστικό κίνημα αποσκοπεί στην εξάλειψη κάθε είδους διακρίσεων που αφορούν την γυναίκα και στην καθιέρωση των δικαιωμάτων της. Η πραγματικότητα είναι ότι το γυναικείο κίνημα αγωνίστηκε και συνεχίζει να αγωνίζεται για την ισοτιμία των δύο φύλων. Παρ' όλα αυτά κάποιες ακραίες θέσεις φεμινιστών και φεμινιστριών η θηλυκότητα δεν κινδυνεύει από τον φεμινισμό, αντιθέτως την προασπίζει απέναντι σε σεξιστικές και φαλλοκρατικές αντιλήψεις.

Ζαπαντιώτη Αθανασία
A1 Μουσικού Λυκείου Αγρινίου